

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
JEANA RICHARDA DE LA TOUR
přednesené dne 16. listopadu 2023¹

Věc C-14/23 [Perle]ⁱ

XXX

proti

État belge, zastoupenému secrétaire d'État à l'Asile et la Migration

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Conseil d'État (Belgie)]

„Řízení o předběžné otázce – Přistěhovalecká politika – Směrnice (EU) 2016/801 – Podmínky vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem studia – Článek 20 odst. 2 písm. f) – Fakultativní důvod zamítnutí žádosti o přijetí – Žádost sledující jiné cíle – Způsoby posouzení – Zohlednění úmyslu žadatele studovat – Neprovedení do vnitrostátního právního řádu – Článek 34 odst. 5 – Procesní záruky – Procesní autonomie členských států – Listina základních práv Evropské unie – Článek 47 – Právo na účinnou právní ochranu – Zásady rovnocennosti a efektivity – Rozsah pravomocí správního orgánu nebo soudu, k němuž byl podán opravný prostředek – Neexistence pravomoci změnit rozhodnutí“

I. Úvod

1. Tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce představuje pro Soudní dvůr příležitost k upřesnění podmínek přijímání státních příslušníků třetích zemí, kteří si přejí studovat na vysokoškolské instituci v členském státě, jakož i procesních záruk, jež jim poskytuje směrnice (EU) 2016/801².

2. Tato žádost byla podána v rámci sporu, v němž proti sobě stojí kamerunská státní příslušnice a Belgický stát, zastoupený secrétaire d'État à l'Asile et la Migration (státní tajemník pro azyl a migraci, Belgie), ve věci týkající se toho, zda zamítnutí Belgickým státem její žádosti o vízum s odůvodněním, že neměla v úmyslu studovat v Belgii, bylo v souladu s právem. Ačkoli čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 umožňuje členským státům takovou žádost zamítnout, mají-li důkazy nebo důvody k domněnce, že státní příslušník třetí země by v zemi pobýval za jiným účelem, než pro který žádá o přijetí, belgické právní předpisy použitelné na spor v původním řízení takový důvod zamítnutí výslovně nestanoví.

¹ – Původní jazyk: francouzština.

ⁱ Název projednávané věci je fiktivní. Neodpovídá skutečnému jménu žádné ze zúčastněných stran.

² – Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 11. května 2016 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair (Úř. věst. 2016, L 132, s. 21).

3. V rozsudku ze dne 10. září 2014, Ben Alaya³, který se týkal výkladu směrnice 2004/114/ES⁴, Soudní dvůr rozhodl, že nic nebrání členským státům, aby požadovaly veškeré důkazy nezbytné k vyhodnocení toho, zda je žádost podaná státním příslušníkem třetí země koherentní, a to za účelem boje proti zneužívání nebo nesprávnému využívání řízení stanovenému uvedenou směrnicí⁵. Tento výklad vycházel z přezkumu zaměřeného jednak na znění článků 6 a 7 zmíněné směrnice, jež se týkají obecných a zvláštních podmínek přijímání státních příslušníků třetích zemí za účelem studia, jednak na obecnou systematiku a cíl téže směrnice.

4. Žaloba v projednávané věci byla podána v době, kdy byla směrnice 2004/114 zrušena a nahrazena směrnicí 2016/801, která si klade za cíl tyto podmínky zlepšit a zjednodušit, zaručit rychlý průběh postupu přijímání a posílit procesní práva příslušníků třetích zemí.

5. Conseil d'État (Státní rada, Belgie) se dotazuje Soudního dvora na tři hlediska postupu přijímání za účelem studia.

6. Zaprvé žádá Soudní dvůr, aby upřesnil, za jakých podmínek může členský stát zamítnout žádost o povolení k pobytu nebo o vízum za účelem studia (dále jen „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum“) s odůvodněním, že ve skutečnosti bude státní příslušník třetí země pobývat na území daného státu za jiným účelem. Soudní dvůr by tedy měl podat výklad čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 a zaměřit se přitom zejména na strategie, jež by mohly členské státy přijmout ve fázi předcházející vstupu takového státního příslušníka na vnitrostátní území za účelem boje proti rizikům týkajícím se zneužívání „studentského“ povolení k pobytu nebo víza. Podle studie, kterou vypracovala Evropská migrační síť (EMS) v měsíci březnu 2022, přijalo takové strategie dvanáct členských států včetně Belgického království⁶.

7. V tomto stanovisku vysvětlím, jaké důvody mě vedou k názoru, že příslušný orgán členského státu může žádost o „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum zamítnout pouze tehdy, když má důkazy nebo závažné a objektivní důvody k domněnce, že předmětem ani hlavním cílem pobytu státního příslušníka třetí země na území daného státu není to, aby se věnoval jako své hlavní činnosti řádnému studiu vedoucímu k dosažení vysokoškolské kvalifikace uznané daným členským státem.

8. Zadruhé se Conseil d'État (Státní rada) táže Soudního dvora na podmínky provedení čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801, který obsahuje fakultativní ustanovení⁷, do vnitrostátního právního řádu.

9. V této souvislosti vysvětlím, že zásady právní jistoty a transparentnosti vyžadují, aby členský stát, který má v úmyslu provést toto ustanovení do vnitrostátního právního řádu, prostřednictvím jasného, přesného a předvídatelného právního rámce výslovně stanovil, že má pravomoc zamítnout žádost o „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum s odůvodněním, že má důkazy nebo závažné a objektivní důvody k domněnce, že státní příslušník třetí země by v zemi pobýval za jiným účelem, než pro který žádá o přijetí.

³ – C-491/13, EU:C:2014:2187.

⁴ – Směrnice Rady ze dne 13. prosince 2004 o podmínkách přijímání státních příslušníků třetích zemí za účelem studia, výměnných pobytů žáků, neplacené odborné přípravy nebo dobrovolné služby (Úř. věst. 2004, L 375, s. 12).

⁵ – Viz rozsudek ze dne 10. září 2014, Ben Alaya (C-491/13, EU:C:2014:2187, bod 34).

⁶ – Viz souhrnná zpráva EMS nadepsaná „Prévenir, détecter et lutter contre les détournements des autorisations de séjour dans l'UE à des fins d'études“, březen 2022 (dále jen „souhrnná zpráva REM“), bod 2.

⁷ – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 23. ledna 2019, M.A. a další (C-661/17, EU:C:2019:53, bod 60 a citovaná judikatura).

10. A konečně zatřetí se Conseil d'État (Státní rada) táže Soudního dvora na procesní podmínky podání opravného prostředku proti rozhodnutí, kterým se zamítá žádost o „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum, stanoveného v čl. 34 odst. 5 směrnice 2016/801, a to zvláště pokud jde o rozsah pravomocí, jež musí být za tímto účelem přiznány správnímu orgánu nebo soudu, k němuž byl tento opravný prostředek podán.

11. V tomto ohledu uvedu důvody, z nichž se domnívám, že toto ustanovení ve spojení s článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie⁸ musí být vykládáno v tom smyslu, že nebrání tomu, aby členský stát přiznal správnímu orgánu nebo soudu, k němuž byl podán opravný prostředek proti rozhodnutí, kterým se zamítá žádost o „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum, pravomoc toto rozhodnutí zrušit, nikoli však pravomoc toto rozhodnutí změnit, pod podmínkou, že nové rozhodnutí bude přijato před zahájením akademického roku na vysokoškolské instituci, na níž je státní příslušník třetí země řádně zapsán.

II. Právní rámec

A. Unijní právo

12. V bodech 41 a 60 směrnice 2016/801 se uvádí:

„(41) V případě pochybností ohledně důvodů žádosti o přijetí by členské státy měly mít možnost provést příslušné kontroly nebo požadovat doložení některých skutečností, tak aby v jednotlivých případech mohly posoudit, jakému [...] studiu [nebo] stáží [...] se žadatel hodlá věnovat, a mohly bojovat proti zneužívání nebo nesprávnému využívání řízení, které stanoví tato směrnice.

[...]

(60) Každý členský stát by měl zajistit, aby byly zveřejňovány, zejména na internetu, odpovídající a pravidelně aktualizované informace týkající se hostitelských subjektů schválených pro účely této směrnice a podmínek a postupů pro přijímání státních příslušníků třetích zemí na území členských států pro účely této směrnice.“

13. Článek 3 body 3 a 21 této směrnice stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[...]

3) „studentem“ státní příslušník třetí země přijatý ke studiu na vysokoškolské instituci a přijatý na území členského státu, aby se věnoval jako své hlavní činnosti řádnému studiu vedoucímu k dosažení vysokoškolské kvalifikace uznané daným členským státem, včetně diplomů, vysvědčení nebo doktorátů získaných na vysokoškolské instituci, což může zahrnovat přípravný kurz předcházející takovému vzdělávání v souladu s vnitrostátními právními předpisy daného členského státu nebo povinnou stáž;

[...]

⁸ – Dále jen „Listina“.

21) ‚povolením‘ povolení k pobytu nebo, pokud tak stanoví vnitrostátní právní předpisy dotčeného členského státu, dlouhodobé vízum vydané pro účely této směrnice.“

14. Kapitola II výše uvedené směrnice, která je nadepsána „Přijímání“, obsahuje články 5 až 16. Článek 5 téže směrnice, který je nadepsán „Zásady“, zní následovně:

„1. Přijímání státních příslušníků třetích zemí na základě ustanovení této směrnice je podmíněno ověřením dokladů prokazujících, že státní příslušník třetí země splňuje:

a) obecné podmínky stanovené v článku 7 a

b) zvláštní podmínky stanovené v článku 8, 11, 12, 13, 14 nebo 16.

2. Členské státy mohou vyžadovat, aby žadatel předložil doklady uvedené v odstavci 1 v úředním jazyce dotčeného členského státu nebo v jakémkoli úředním jazyce [Evropské] [u]nie, který tento členský stát určí.

3. Jakmile jsou splněny všechny obecné i zvláštní podmínky, má státní příslušník třetí země nárok na povolení.

Pokud členský stát vydává povolení k pobytu pouze na svém území a všechny podmínky pro přijetí stanovené v této směrnici jsou splněny, vydá dotčený členský stát danému státnímu příslušníkovi třetí země požadované vízum.“

15. Článek 7 směrnice 2016/801, který je nadepsán „Obecné podmínky“, stanoví:

„1. Pokud jde o přijetí státního příslušníka třetí země podle této směrnice, žadatel:

a) předloží platný cestovní doklad požadovaný vnitrostátními právními předpisy, a je-li to vyžadováno, předloží žádost o vízum nebo platné vízum, nebo případně platné povolení k pobytu nebo platné dlouhodobé vízum; členské státy mohou vyžadovat, aby byl cestovní doklad platný alespoň po dobu plánovaného pobytu;

b) předloží souhlas rodičů s plánovaným pobytem nebo jeho ekvivalent, je-li státní příslušník třetí země podle vnitrostátních právních předpisů dotčeného členského státu nezletilý;

c) předloží doklad o tom, že má státní příslušník třetí země zdravotní pojištění proti všem rizikům běžně krytým v případě státních příslušníků dotčeného členského státu, nebo pokud tak stanoví vnitrostátní právní předpisy, že o takové zdravotní pojištění požádal; toto pojištění musí být platné po dobu trvání plánovaného pobytu;

d) pokud to členský stát vyžaduje, předloží doklad o zaplacení poplatku za zpracování žádosti podle článku 36;

e) v souladu s požadavky dotčeného členského státu doloží, že během plánovaného pobytu bude mít státní příslušník třetí země dostatečné prostředky k úhradě nákladů na pobyt, aniž by musel využít systém sociální pomoci daného členského státu, jakož i k pokrytí nákladů na zpáteční cestu. Posouzení, zda jsou prostředky dostatečné, se provádí na individuální bázi a zohlední zdroje, které vyplývají mimo jiné z grantu, stipendia, platné pracovní smlouvy nebo

závazné pracovní nabídky či finančního závazku ze strany organizace odpovědné za program výměnných pobytů žáků, subjektu přijímajícího stážisty, organizace odpovědné za program dobrovolnické služby, hostitelské rodiny nebo organizace zprostředkující umístování au-pair.

2. Členské státy mohou vyžadovat, aby žadatel v rámci žádosti uvedl adresu dotčeného státního příslušníka třetí země na jejich území.

[...]

3. Členské státy mohou stanovit referenční částku, kterou považují za ‚dostatečné prostředky‘ podle odst. 1 písm. e). Posouzení toho, zda jsou prostředky dostatečné, se provádí na individuální bázi.

4. Žádost se podává a posuzuje mimo území členského státu, v němž státní příslušník třetí země žádá o přijetí, nebo na území tohoto členského státu, pokud zde státní příslušník třetí země již pobývá jako držitel platného povolení k pobytu nebo dlouhodobého víza.

Odchylně od výše uvedeného může členský stát v souladu se svými vnitrostátními právními předpisy přijmout podanou žádost, i pokud dotčený státní příslušník třetí země na jeho území oprávněně pobývá, avšak není držitelem platného povolení k pobytu nebo dlouhodobého víza.

5. Členské státy určí, zda žádosti o povolení mají být podávány státním příslušníkem třetí země, nebo hostitelským subjektem, nebo zda je může podávat kterýkoli z nich.

6. Členské státy nepřijmou státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou považováni za hrozbu pro veřejný pořádek, veřejnou bezpečnost nebo veřejné zdraví.“

16. Článek 11 této směrnice stanoví, v souladu se svým nadpisem, „[z]vláštní podmínky pro studenty“. Zní následovně:

„1. Pokud jde o přijetí státního příslušníka třetí země za účelem studia, žadatel kromě obecných podmínek stanovených v článku 7 předloží doklad.

- a) přijetí státního příslušníka třetí země ke studiu ve vysokoškolské instituci;
- b) pokud to členský stát vyžaduje, o zaplacení poplatků požadovaných danou vysokoškolskou institucí;
- c) pokud to členský stát vyžaduje, o dostatečných jazykových znalostech státního příslušníka třetí země pro příslušný studijní program;
- d) pokud to členský stát vyžaduje, o tom, že státní příslušník třetí země bude mít dostatečné prostředky k pokrytí nákladů na studium.

2. Státní příslušníci třetích zemí, kteří na základě zápisu ke studiu ve vysokoškolské instituci automaticky získávají zdravotní pojištění proti všem rizikům běžně krytým v případě státních příslušníků dotčeného členského státu, se považují za osoby, které splňují podmínku čl. 7 odst. 1 písm. c).

3. Členský stát, který zavedl schvalovací postup pro vysokoškolské instituce v souladu s článkem 15, osvobodí žadatele od povinnosti předložit jeden nebo více dokumentů nebo dokladů uvedených v odst. 1 písm. b), c) nebo d) tohoto článku, v čl. 7 odst. 1 písm. d) nebo v čl. 7 odst. 2, pokud jde o státní příslušníky třetích zemí, jejichž hostitelskou institucí má být schválena vysokoškolská instituce.“

17. Článek 20, jehož předmětem jsou „[d]ůvody pro zamítnutí“, je součástí kapitoly IV zmíněné směrnice, která je nadepsána „Důvody pro zamítnutí, odnětí nebo neprodloužení povolení“, a zní následovně:

„1. Členské státy žádost zamítnou, pokud:

a) nejsou splněny obecné podmínky stanovené v článku 7 nebo příslušné zvláštní podmínky stanovené v článku 8, 11, 12, 13, 14 nebo 16;

[...]

2. Členské státy mohou žádost zamítnout, pokud:

[...]

f) členský stát má důkazy nebo závažné a objektivní důvody k domněnce, že státní příslušník třetí země by v zemi pobýval za jiným účelem, než pro který žádá o přijetí.

[...]

4. Aniž je dotčen odstavec 1, musí být v rozhodnutí o zamítnutí žádosti zohledněny konkrétní okolnosti daného případu a zásada proporcionality.“

18. Tato kapitola IV obsahuje rovněž článek 21, který, jak je uvedeno v jeho nadpisu, stanoví „[d]ůvody pro odnětí nebo neprodloužení povolení“.

19. Součástí kapitoly VII směrnice 2016/801, která je nadepsána „Řízení a transparentnost“, jsou články 33 až 36. Článek 34 této směrnice, jehož předmětem jsou „[p]rocesní záruky a transparentnost“, stanoví:

„1. Příslušné orgány dotčeného členského státu rozhodnou o žádosti o povolení nebo o jeho prodloužení a rozhodnutí písemně oznámí žadateli v souladu s postupy pro oznamování stanovenými vnitrostátními právními předpisy co nejdříve, nejpozději však do 90 dnů ode dne podání úplné žádosti.

2. Odchylně od odstavce 1 tohoto článku v případě, že postup přijímání souvisí se schváleným hostitelským subjektem podle článků 9 a 15, bude rozhodnutí o úplné žádosti přijato co nejdříve, nejpozději však do 60 dnů.

3. Pokud informace nebo dokumenty dodané jako podklad žádosti nejsou úplné, příslušné orgány v přiměřené lhůtě informují žadatele o požadovaných dodatečných informacích a stanoví přiměřenou lhůtu pro jejich poskytnutí. Běh lhůty uvedené v odstavci 1 nebo 2 se staví do doby, než příslušné orgány obdrží požadované dodatečné informace. Pokud nejsou dodatečné informace nebo dokumenty v této lhůtě poskytnuty, může být žádost zamítnuta.

4. Odůvodnění rozhodnutí, kterým se žádost prohlašuje za nepřijatelnou nebo se zamítá, nebo kterým se odmítá prodloužení, se písemně sdělí žadateli. Odůvodnění rozhodnutí o odnětí povolení se písemně sdělí státnímu příslušníkovi třetí země. Odůvodnění rozhodnutí o odnětí povolení lze písemně sdělit rovněž hostitelskému subjektu.

5. Proti jakémukoli rozhodnutí, kterým se žádost o povolení prohlašuje za nepřijatelnou nebo se zamítá či kterým se odmítá prodloužení povolení nebo se povolení odnímá, je možné podat opravný prostředek v dotčeném členském státě v souladu s jeho vnitrostátními právními předpisy. V písemném oznámení se uvede soud nebo správní orgán, ke kterému lze podat opravný prostředek, a lhůta pro podání tohoto opravného prostředku.“

20. Článek 35 této směrnice, který je nadepsán „Transparentnost a přístup k informacím“, stanoví:

„Členské státy zajistí, aby žadatelé měli snadný přístup k informacím o veškerých dokladech nezbytných pro podání žádosti a informacím o podmínkách vstupu a pobytu, včetně informací o právech, povinnostech a procesních zárukách státních příslušníků třetích zemí, na něž se vztahuje tato směrnice, a případně jejich rodinných příslušníků. To zahrnuje případně vyšší měsíčních dostatečných prostředků, včetně dostatečných prostředků nezbytných k pokrytí nákladů na studium nebo stáž, aniž je dotčeno individuální posouzení, a k pokrytí příslušných poplatků.

Příslušné orgány v každém členském státě zveřejní seznamy hostitelských subjektů schválených pro účely této směrnice. Aktualizované verze těchto seznamů se zveřejní co nejdříve po jejich případných změnách.“

21. Článek 40, jehož předmětem je „[p]rovedení“, je součástí kapitoly VIII směrnice 2016/801, která je nadepsána „Závěrečná ustanovení“, a zní následovně:

„1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do 23. května 2018. Neprodleně sdělí [Evropské] [k]omisi jejich znění.

Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Musí rovněž obsahovat prohlášení, že odkazy ve stávajících právních a správních předpisech na směrnice zrušené touto směrnicí se považují za odkazy na tuto směrnici. Způsob odkazu a znění prohlášení si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.“

B. Belgické právo

22. Článek 3 loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (zákon o vstupu na území, pobytu, usazování a vyhošťování cizinců) ze dne 15. prosince 1980⁹ stanovil:

„Aniž jsou dotčeny odchylky stanovené mezinárodní smlouvou nebo zákonem, vstup může být odepřen cizincům spadajícím do některého z těchto případů:

1. je-li zadržen v pásmu tranzitního prostoru letišť, aniž předložil doklady požadované článkem 2;

[...]

5. je-li o něm veden záznam pro účely odepření vstupu a zákazu vstupu v [Schengenském informačním systému¹⁰] nebo v Banque de données Nationale Générale (všeobecná národní databáze);

6. má-li se za to, že může ohrozit mezinárodní vztahy Belgie nebo státu, který je smluvní stranou mezinárodní úmluvy, která upravuje překračování vnějších hranic a kterou je Belgie vázána;

7. má-li se za to, že může ohrozit veřejný klid, veřejný pořádek nebo národní bezpečnost;

8. byl-li navrácen nebo vyhoštěn z Království před méně než deseti lety, pokud nebylo dané opatření pozastaveno nebo zrušeno.“

23. Článek 39/2 odst. 2 tohoto zákona stanovil:

„Conseil [du contentieux des étrangers (rada pro řešení sporné cizinecké agendy, Belgie)¹¹] rozhoduje o zrušení rozsudkem na základě jiných opravných prostředků podaných pro porušení podstatných formálních náležitostí nebo formálních náležitostí předepsaných pod sankcí neplatnosti, nebo pro překročení či zneužití pravomoci.“

24. Článek 58 zákona ze dne 15. prosince 1980 stanovil:

„Podal-li cizinec, který si přeje studovat v Belgii na vysokoškolské instituci nebo v přípravném ročníku vysokoškolského studia, na belgickém diplomatickém nebo konzulárním zastoupení žádost o povolení k pobytu v Království na dobu delší než tři měsíce, toto povolení musí být uděleno, pokud dotyčná osoba nespadá do některého z případů stanovených v čl. 3 prvním pododstavci bodech 5 až 8 a pokud předložila tyto dokumenty:

1. potvrzení vydané vysokoškolskou institucí podle článku 59;

⁹ – *Moniteur belge* ze dne 31. prosince 1980, s. 14584), ve znění naposledy změněném zákonem ze dne 5. května 2019 (*Moniteur belge* ze dne 22. srpna 2019, s. 80425) (dále jen „zákon ze dne 15. prosince 1980“).

¹⁰ – Upravením nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1987/2006 ze dne 20. prosince 2006 o zřízení, provozu a využívání Schengenského informačního systému druhé generace (SIS II) (Úř. věst. 2006, L 381, s. 4); nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1860 ze dne 28. listopadu 2018 o využívání Schengenského informačního systému při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (Úř. věst. 2018, L 312, s. 1), a nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1861 ze dne 28. listopadu 2018 o zřízení, provozu a využívání Schengenského informačního systému (SIS) v oblasti hraničních kontrol, o změně Úmluvy k provedení Schengenské dohody a o změně a zrušení nařízení (ES) č. 1987/2006 (Úř. věst. 2018, L 312, s. 14) (viz čl. 1 bod 17 zákona ze dne 15. prosince 1980).

¹¹ – Viz článek 39/1 zákona ze dne 15. prosince 1980.

2. důkaz, že má k dispozici dostatečné prostředky k úhradě nákladů na pobyt;
3. zdravotní potvrzení, z něhož vyplývá, že netrpí žádnou z chorob nebo tělesných vad vyjmenovaných v příloze tohoto zákona;
4. v případě osob starších 21 let potvrzení o tom, že nebyla odsouzena za trestné činy nebo občanskoprávní přečiny.

V případě nepředložení potvrzení stanoveného v [bodě 3] a v [bodě 4] prvním pododstavci je ministr[, do jehož pravomoci spadá vstup na území, pobyt, usazování a vyhošťování cizinců¹²], nebo jeho zmocněnec s ohledem na dané okolnosti přesto oprávněn povolit cizinci pobyt v Belgii za účelem studia.

O povolení k pobytu v Království na dobu delší než tři měsíce může cizinec požádat za podmínek, jež určuje král na základě čl. 9 druhého pododstavce.“

25. Směrnice 2016/801 byla do vnitrostátního právního řádu částečně provedena prostřednictvím loi du 11 juillet 2021 modifiant la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers en ce qui concerne les étudiants¹³ (zákon ze dne 11. července 2021, kterým se mění zákon ze dne 15. prosince 1980 o vstupu na území, pobytu, usazování a vyhošťování cizinců, pokud jde o studenty), a to po datu uplynutí lhůty k provedení této směrnice, která je stanovena v jejím článku 40.

III. Skutkový stav sporu v původním řízení a předběžné otázky

26. Navrhovatelka v původním řízení, která je kamerunskou státní příslušnicí, podala dne 6. srpna 2020 na Velvyslanectví Belgie v Yaoundé (Kamerun) žádost o vízum za účelem studia na základě článku 58 zákona ze dne 15. prosince 1980.

27. Vzhledem k tomu, že rozhodnutím ze dne 18. září 2020 bylo udělení víza zamítnuto, podala navrhovatelka v původním řízení dne 28. září 2020 návrh na zrušení tohoto rozhodnutí ke Conseil du contentieux des étrangers (rada pro řešení sporné cizinecké agendy, Belgie), která její žádost zamítla rozsudkem ze dne 23. prosince 2020.

28. Conseil du contentieux des étrangers (rada pro řešení sporné cizinecké agendy) v této záležitosti rozhodla v podstatě, že článek 58 zákona ze dne 15. prosince 1980 ukládá Belgickému království povinnost ověřit úmysl navrhovatelky v původním řízení studovat v Belgii. Kromě toho měla za to, že Belgické království mohlo požadované vízum zamítnout na základě tohoto článku 58, třebaže čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 nebyl proveden, neboť zmíněný článek 58 stanoví rovněž oprávnění takovou žádost o vízum zamítnout. Podle Conseil du contentieux des étrangers (rada pro řešení sporné cizinecké agendy) ukládá článek 58 zákona ze dne 15. prosince 1980 Belgickému království povinnost ověřit, zda úmysl studovat v Belgii skutečně existuje, a tím mu umožňuje žádost zamítnout, bude-li zjištěno, že státní příslušník třetí země nemá ve skutečnosti v úmyslu studovat.

29. Návrhem ze dne 19. ledna 2021 podala navrhovatelka v původním řízení kasační opravný prostředek ke Conseil d'État (Státní rada).

¹² – Viz čl. 1 bod 2 zákona ze dne 15. prosince 1980.

¹³ – *Moniteur belge* ze dne 5. srpna 2021, s. 77965.

30. Zaprvé tvrdí, že Conseil du contentieux des étrangers (rada pro řešení sporné cizinecké agendy) nesprávně rozhodla, že použití článku 58 zákona ze dne 15. prosince 1980 bylo v souladu s čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801, přestože posledně jmenované ustanovení nebylo provedeno do belgického právního řádu, a že belgické právo je v rozporu s povinnostmi transparentnosti a právní jistoty, neboť neupřesňuje závažné a objektivní důvody, kterými může prokázat, že navrhovatelka bude v zemi pobývat za jiným účelem, než pro který žádala o přijetí.

31. Zatímco belgický stát na svou obranu uvádí, že tato směrnice, zejména bod 41 jejího odůvodnění, umožňuje příslušným orgánům ověřit, že studijní plán žadatele je skutečný, jakož i jeho úmysl studovat, takže členské státy mohou požadovat důkazy nezbytné k posouzení soudržnosti žádosti o přijetí, navrhovatelka v původním řízení má navíc za to, že definice pojmu „student“, která je stanovena v čl. 3 bodě 3, umožňuje pouze ověřit, že je žadatel přijat na vysokou školu, nikoli však, že si přeje na ní studovat.

32. Belgický stát totiž tvrdí, že článek 58 zákona ze dne 15. prosince 1980, který stanoví, že povolení k pobytu se uděluje cizinci, který si přeje studovat v Belgii, provádí do belgického právního řádu čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801, což navrhovatelka v původním řízení zpochybňuje.

33. Předkládající soud se proto táže, zda výraz „si přeje studovat“ dostičuje k provedení zmíněného čl. 20 odst. 2 písm. f) a zda konformní výklad této směrnice splňuje povinnosti transparentnosti a právní jistoty. Kromě toho uvádí, že článek 58 zákona ze dne 15. prosince 1980 neobsahuje žádnou definici, tím méně pak výčet důkazů nebo závažných a objektivních důvodů, kterými lze prokázat, že státní příslušník třetí země bude v zemi pobývat za jiným účelem, než pro který žádal o přijetí, a klade si tedy otázku, zda musí být tato definice výslovně stanovena ve vnitrostátních prováděcích předpisech.

34. Předkládající soud má za to, že zmíněný argument navrhovatelky v původním řízení je neopodstatněný, neboť čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 umožňuje zamítnout žádost, zjistí-li se, že státní příslušník třetí země by v zemi pobýval za jiným účelem, než pro který žádá o přijetí, což znamená, že musí být členským státům umožněno ověřit, že žadatel má skutečně v úmyslu pobývat v zemi za účelem, jímž odůvodnil svou žádost. Přesto se však domnívá, že v tomto ohledu je zapotřebí se dotázat Soudního dvora.

35. Kromě toho se předkládající soud táže, zda konformní použití čl. 20 odst. 2 písm. f) této směrnice, které je v souladu se zásadami transparentnosti a právní jistoty, vyžaduje, aby vnitrostátní právo výslovně stanovilo, že tato žádost může být zamítnuta, pokud má členský stát důkazy nebo závažné a objektivní důvody k domněnce, že státní příslušník třetí země by v zemi pobýval za jiným účelem, než pro který žádá o přijetí, a dále, aby vnitrostátní právo upřesnilo, jaké jsou tyto důkazy nebo závažné a objektivní důvody k domněnce, že státní příslušník třetí země by v zemi pobýval za jiným účelem, než pro který žádá o přijetí.

36. Zadruhé navrhovatelka v původním řízení uvádí, že přezkum, který provádí Conseil du contentieux des étrangers (rada pro řešení sporné cizinecké agendy), je v rozporu s požadavky vyplývajícími z unijního práva. Tento přezkum je podle čl. 39/2 odst. 2 zákona ze dne 15. prosince 1980 přezkumem legality, což znamená, že ačkoli může Conseil du contentieux des étrangers (rada pro řešení sporné cizinecké agendy) rozhodnout o protiprávnosti, nemá pravomoc rozhodnutí změnit. V případě zrušení napadeného rozhodnutí je však protistrana vázána výrokem pravomocného rozsudku a odůvodněním, které tvoří jeho nezbytnou oporu.

37. Předkládající soud se proto domnívá, že je třeba položit Soudnímu dvoru otázku, zda je čl. 39/2 odst. 2 zákona ze dne 15. prosince 1980 v souladu s požadavky vyplývajícími z čl. 34 odst. 5 směrnice 2016/801, ze zásady efektivity a z článku 47 Listiny, jak tvrdí navrhovatelka v původním řízení.

38. Za těchto okolností se Conseil d'État (Státní rada) rozhodla přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru tyto předběžné otázky:

- „1) Musí být s ohledem na článek 288 [SFEU], články 14 a 52 [Listiny], články 3, 5, 7, 11, 20, 34, 35 a 40 směrnice [2016/801] a [body 2 a 60 jejího odůvodnění], zásady právní jistoty a transparentnosti, možnost zamítnout žádost o pobyt svěřená členskému státu na základě čl. 20 odst. 2 písm. f) této směrnice výslovně stanovena, k tomu aby je tento stát mohl využít, v jeho právních předpisech? Pokud ano, musí jeho právní předpisy upřesňovat závažné a objektivní důvody?
- 2) Vyžaduje posouzení žádosti o studijní vízum, aby členský stát ověřil záměr a úmysl cizince studovat, ačkoli článek 3 směrnice [2016/801] definuje studenta jako osobu, která je přijata na vysokou školu, a důvody pro zamítnutí žádosti uvedené v čl. 20 odst. 2 písm. f) této směrnice jsou fakultativní, a nikoliv závazné jako důvody stanovené v čl. 20 odst. 1 uvedené směrnice?
- 3) Vyžadují článek 47 [Listiny], zásada efektivity a čl. 34 odst. 5 směrnice [2016/801], aby vnitrostátním právem upravený opravný prostředek proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o přijetí na území za účelem studia umožňoval soudu nahradit posouzení správního orgánu svým posouzením a změnit rozhodnutí tohoto orgánu, nebo postačuje přezkum legality, který soudci umožní rozhodnout o protiprávnosti, zejména z důvodu zjevně nesprávného posouzení, tím, že zruší rozhodnutí správního orgánu?“

39. Písemná vyjádření předložily navrhovatelka v původním řízení a belgická vláda, jakož i Komise. Tyto účastnice řízení se zúčastnily jednání konaného dne 11. října 2023, na němž česká, litevská, lucemburská, maďarská a nizozemská vláda přednesly rovněž ústní vyjádření¹⁴.

IV. Analýza

40. Navrhnu Soudnímu dvoru, aby přezkoumal nejprve druhou předběžnou otázku týkající se podmínek, za nichž může členský stát zamítnout žádost o „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum z důvodu uvedeného v čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801. Poté se budu zabývat podmínkami provedení tohoto ustanovení do vnitrostátního právního řádu, na nějž se předkládající soud zaměřuje v první předběžné otázce. A nakonec, v souvislosti s třetí předběžnou otázkou, provedu analýzu procesních podmínek podání opravného prostředku proti rozhodnutí, kterým se zamítá žádost o „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum, stanoveného v čl. 34 odst. 5 této směrnice.

¹⁴ – Na jednání se česká, litevská, lucemburská, maďarská a nizozemská vláda soustředily ve svých vystoupeních na první otázku k ústnímu zodpovězení, kterou položil Soudní dvůr ohledně provedení směrnice 2016/801.

A. K rozsahu pravomoci členského státu zamítnout žádost o „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum z důvodu uvedeného v čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 (druhá předběžná otázka)

41. Podstatou druhé předběžné otázky, kterou položil předkládající soud Soudnímu dvoru, je, zda je příslušný orgán při posouzení žádosti o „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum, podané na základě směrnice 2016/801, povinen ověřit záměr a úmysl státního příslušníka třetí země studovat, a případně i za jakých podmínek musí toto ověření provést.

42. Předkládající soud neodkazuje výslovně na ověření požadované v čl. 20 odst. 2 písm. f) této směrnice, nýbrž obecně na „posouzení žádosti o studijní vízum“. Z důvodů, jež budou uvedeny níže, však toto ustanovení vyžaduje pouze, aby příslušný orgán pro účely posouzení takové žádosti ověřil, zda má státní příslušník třetí země v úmyslu studovat na území hostitelského členského státu.

43. Z článku 5 směrnice 2016/801 vykládaného ve spojení s bodem 30 odůvodnění této směrnice totiž vyplývá, že státní příslušník třetí země má nárok na „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum, pokud příslušný orgán konstatuje, že žádost splňuje obecné podmínky stanovené v článku 7 této směrnice i zvláštní podmínky stanovené v článku 11 směrnice¹⁵.

44. Žádná z těchto obecných ani zvláštních podmínek neukládá příslušnému orgánu povinnost v přesném slova smyslu ověřit záměr a úmysl státního příslušníka třetí země studovat. Přijetí ke studiu ve vysokoškolské instituci¹⁶, zaplacení souvisejících poplatků nebo dostatečné jazykové znalosti pro příslušný studijní program jsou objektivními kritérii, podle nichž lze *obvykle* konstatovat úmysl žadatele studovat. Tato věcná konstatování však neumožňují vyloučit situace, kdy může být příslušný orgán uveden v omyl ohledně cíle pobytu státního příslušníka třetí země, ať již záměrně, či nikoli.

45. V tomto smyslu je v bodě 36 odůvodnění směrnice 2016/801 upřesněno, že „[v] řádně odůvodněných případech by mělo být možné přijetí podle této směrnice odmítnout“. Jak připomněla Komise na jednání, tyto důvody jsou taxativně vyjmenovány v článku 20 této směrnice a členské státy je nesmí doplnit dalšími důvody.

46. Článek 20 odst. 1 směrnice 2016/801 stanoví důvody, z nichž členský stát *musí* žádost o přijetí zamítnout. Jde o povinné důvody. Naproti tomu čl. 20 odst. 2 této směrnice stanoví důvody, z nichž členský stát *může* takovou žádost zamítnout. Unijní normotvůrce zde použil sloveso „moci“, což svědčí o tom, že tyto důvody jsou pro členský stát fakultativní.

¹⁵ – Podoba povolení k pobytu a doba jeho platnosti jsou upřesněny v člancích 17 až 19 této směrnice.

¹⁶ – S výhradou podrobnějšího přezkumu zvláštní podmínky uvedené v čl. 11 odst. 1 písm. a) směrnice 2016/801 mám za to, že výraz „[přijetí] ke studiu“ sám o sobě neumožňuje, aby bylo na členském státu vyžadováno ověření záměru a úmyslu žadatele studovat. Podle mého názoru tento výraz pouze umožňuje rozlišit od sebe žadatele, který má v úmyslu studovat, a žadatele, který podstupuje jen časově omezený výměnný pobyt.

47. Cíle, jež sleduje žadatel svým pobytem, se ze všech těchto důvodů zamítnutí týká v pravém slova smyslu pouze důvod uvedený v čl. 20 odst. 2 písm. f) zmíněné směrnice¹⁷.

48. Je tedy třeba určit, do jaké míry je příslušný orgán členského státu, k němuž byla podána žádost o „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum, povinen ověřit úmysl státního příslušníka třetí země studovat. Zahájím proto svůj přezkum doslovnou analýzou čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 a následně se budu zabývat kontextem a cíli právní úpravy, do níž toto ustanovení patří.

1. Doslovná analýza čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801

49. Článek 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 přiznává příslušnému orgánu členského státu pravomoc zamítnout žádost o přijetí, pokud má „důkazy nebo závažné a objektivní důvody k domněnce, že státní příslušník třetí země by v zemi pobýval za jiným účelem, než pro který žádá o přijetí“.

50. Toto ustanovení musí být především vykládáno restriktivně. Umožňuje totiž příslušnému orgánu, aby zamítl žádost o „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum a zamezil tak vstupu a pobytu státního příslušníka třetí země na území hostitelského členského státu za účelem studia, přestože je prokázáno, že tato žádost není stížena žádnou z vad uvedených v čl. 20 odst. 1 směrnice 2016/801, v tom smyslu, že splňuje podmínky přípustnosti stanovené v člancích 7 a 11 této směrnice; že doklady a údaje, z nichž tato žádost vychází, jsou pravé a přesné; a případně i že příslušný hostitelský subjekt byl schválen.

51. Restriktivní výklad čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 je nezbytný tím spíše, že důvod pro zamítnutí žádosti o přijetí, který je uveden v tomto ustanovení, je současně důvodem pro odnětí nebo neprodloužení povolení, jež bylo studentu uděleno, ve smyslu čl. 21 odst. 1 písm. d) této směrnice, jakož i důvodem pro zamítnutí žádosti o mobilitu, kterou student podal ve druhém členském státě podle čl. 31 odst. 7 písm. b) uvedené směrnice. Za těchto okolností může mít takový důvod ještě mnohem vážnější důsledky nejen pro žadatele, ale i pro jeho rodinné příslušníky¹⁸.

¹⁷ – Povinný důvod pro zamítnutí, který je uveden v čl. 20 odst. 1 písm. b) směrnice 2016/801, se týká situace, kdy žadatel předložil dokumenty, které byly padělány nebo získány podvodně. Aniž je dotčen výklad tohoto ustanovení, pro konstatování podvodu je rovněž nutné, aby příslušný orgán vzal v úvahu úmysl státního příslušníka třetí země, tj. v projednávaném případě *úmysl* obejít podmínky pro vydání povolení k pobytu nebo se jim vyhnout s cílem získat s tím spojenou výhodu. V tomto ohledu viz zásady, jež Soudní dvůr v souvislosti s konstatováním podvodu vyvodil v rozsudku ze dne 6. února 2018, Altun a další (C-359/16, EU:C:2018:63). Konstatování podvodu předpokládá existenci souboru shodujících se indicií, které prokazují naplnění jak objektivní, tak subjektivní stránky (bod 50 tohoto rozsudku). Stíhán může být tedy pouze podvod, jehož se státní příslušník třetí země, který podal žádost o „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum, dopustil skutečně a úmyslně. Pokud jde o subjektivní stránku nezbytnou ke konstatování podvodu, podle definice obsažené v rozsudku ze dne 6. února 2018, Altun a další (C-359/16, EU:C:2018:63), a použité na okolnosti věci v původním řízení odpovídá tato subjektivní stránka úmyslu žadatele obejít podmínky vydání tohoto potvrzení nebo se jim vyhnout s cílem získat s tím spojenou výhodu (bod 52 tohoto rozsudku).

¹⁸ – V bodě 11 odůvodnění směrnice 2016/801 se totiž uvádí, že „by se měla použít všechna ustanovení směrnice [Rady] 2003/86/ES [ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny (Úř. věst. 2003, L 251, s. 12)], včetně důvodů pro zamítnutí, odnětí nebo neprodloužení. Povolení k pobytu by tedy mohlo být rodinným příslušníkům odňato nebo by mohlo být odmítnuto jeho prodloužení, pokud skončí platnost povolení výzkumného pracovníka, kterého doprovázejí, a tito rodinní příslušníci nepožívají žádného samostatného práva pobytu“.

52. Ze znění čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 navíc vyplývá, že se toto ustanovení týká situace, kdy by bylo povolení k pobytu nebo vízum užíváno „za jiným účelem“, než pro který bylo žádáno. Unijní normotvůrce považuje účel pobytu za základní podmínku, což je soudržné s ohledem na „[s]pecifick[ou] povah[u] pobytu u jednotlivých kategorií státních příslušníků třetích zemí“, na které se vztahuje tato směrnice¹⁹.

53. Pokud jde o „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum, účel pobytu závisí na definici pojmu „student“ uvedené v čl. 3 bodě 3 směrnice 2016/801, podle níž se „studentem“ rozumí „státní příslušník třetí země přijatý ke studiu na vysokoškolské instituci a přijatý na území členského státu, aby se věnoval jako své hlavní činnosti řádnému studiu vedoucímu k dosažení vysokoškolské kvalifikace uznané daným členským státem“²⁰.

54. Přestože tedy navrhovatelka v původním řízení tvrdí opak, státní příslušník třetí země, který byl přijat na vysokoškolskou instituci, nemá postavení „studenta“ ve smyslu čl. 3 bodu 3 této směrnice, pokud příslušný orgán ještě přezkoumává jeho žádost o přijetí.

55. Z této definice, a zvláště pak z použití slučovací spojky „a“, tedy vyplývá, že k získání postavení „studenta“ je nezbytné splnit dvě kumulativní podmínky, tj. zaprvé, aby byl státní příslušník třetí země přijat na vysokoškolskou instituci, a zadruhé, aby byl přijat na území hostitelského členského státu za tím účelem, aby se věnoval jako své hlavní činnosti řádnému studiu na vysokoškolské instituci, na níž je řádně zapsán. Jak zdůraznila belgická vláda na jednání, tento účel je uveden i v čl. 11 odst. 1 písm. a) směrnice 2016/801, který požaduje, aby byl státní příslušník třetí země přijat „ke studiu“ ve vysokoškolské instituci. S ohledem na tuto definici zastávám tedy názor, že příslušný orgán členského státu může zamítnout žádost o „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum na základě čl. 20 odst. 2 písm. f) této směrnice, pokud zjistí, že pobyt zmíněného státního příslušníka by sledoval jiný účel.

56. Taková situace může vzniknout i v důsledku neúmyslné chyby. Může tomu tak být v případě, že příslušný orgán konstatuje, že státní příslušník třetí země má v úmyslu vykonávat výdělečnou činnost za podmínek, jež mu zasáhnou do „doby [jeho] studia“ – řečeno slovy použitými v článku 24 této směrnice²¹ – a zbaví tak pobyt jeho cíle a hlavního účelu.

57. Podobná situace může pramenit i z pokusu o záměrné zneužití daného postupu. V takovém případě je příslušný orgán uveden v omyl, pokud jde o skutečný účel pobytu, a to zneužívajícím nebo podvodným jednáním hostitelského subjektu nebo státního příslušníka třetí země²². Posledně jmenovaný by mohl v tomto smyslu podat žádost o „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum pouze proto, aby zneužil výhodnější podmínky, jež přiznává unijní právo zahraničním studentům, požíval práva a výhody spojené s postavením studenta²³, obešel podmínky pro vstup a pobyt, jež by na něj jinak byly použitelné, nebo aby zůstal nadále v členském státě. Článek 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 si proto klade za cíl předcházet situacím, kdy je prokázáno, že by bylo „studentské“ právo pobytu nebo vízum použito k jinému cíli, přičemž ponechává na

¹⁹ – Viz bod 32 odůvodnění směrnice 2016/801.

²⁰ – Kurzivou zvýraznil autor stanoviska.

²¹ – Článek 24 zmíněné směrnice stanoví podmínky a meze, v nichž student může současně se studiem vykonávat výdělečnou činnost.

²² – V tomto ohledu viz čl. 20 odst. 2 písm. d) směrnice 2016/801.

²³ – Z bodu 54 odůvodnění směrnice 2016/801 vyplývá, že na studenty se vztahují ustanovení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/98/EU ze dne 13. prosince 2011 o jednotném postupu vyřizování žádostí o jednotné povolení k pobytu a práci na území členského státu pro státní příslušníky třetích zemí a o společném souboru práv pracovníků ze třetích zemí oprávněně pobývajících v některém členském státě (Úř. věst. 2011, L 343, s. 1), která stanoví společný soubor práv vycházející z rovného zacházení ve srovnání se státními příslušníky hostitelského členského státu [bod 20 odůvodnění a čl. 1 odst. 1 písm. b) směrnice 2011/98].

členských státech, aby zvolily opatření k odhalení těchto situací, jež mohou být přijímána na jejich velvyslanectvích či konzulátech, ve smyslu opatření k odhalování a prevenci zneužívání práva na sloučení rodiny, například prostřednictvím fingovaných manželství²⁴.

58. Ve prospěch takového výkladu čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 hovoří i bod 41 odůvodnění této směrnice, v němž se uvádí, že „[v] případech pochybností ohledně důvodů žádosti o přijetí by členské státy měly mít možnost provést příslušné kontroly nebo požadovat doložení některých skutečností, tak aby v jednotlivých případech mohly posoudit, jakému [...] studiu [nebo] stáží [...] se žadatel hodlá věnovat, a mohly bojovat proti zneužívání nebo nesprávnému využívání řízení, které stanoví tato směrnice“²⁵.

59. Zatřetí, použití podmiňovacího způsobu („séjournerait“) v čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 umožňuje upřesnit povahu posouzení, které musí provést příslušný orgán. Jedná se o předběžné posouzení, neboť tento orgán by měl hypoteticky určit úmysly žadatele, pokud jde o cíl jeho pobytu²⁶.

60. Toto posouzení se tedy liší od posouzení, jež musí zmíněný orgán provést na základě čl. 21 odst. 1 písm. d) směrnice 2016/801. Podle tohoto ustanovení musí tento orgán odejmout předem udělené povolení nebo odmítnout jeho prodloužení, pokud se zjistí, že „státní příslušník třetí země *pobývá* na jejich území za jiným účelem, než pro který mu byl pobyt povolen“²⁷. Takové objektivní okolnosti, jako je to, že státní příslušník nezačal příslušné studium nebo jej přerušil či předčasně ukončil, nebo že vykonává výdělečnou činnost překračující maximální povolený počet hodin či bydlí daleko od místa studia, dokonce i na území jiného členského státu, aniž uplatní práva na mobilitu v Unii, představují v tomto případě věcná zjištění, jež mohou usnadnit určení cíle a účelu pobytu zmíněného státního příslušníka, a zvláště případy zneužití daného postupu. K takovým zjištěním lze dospět obtížněji, pokud byla žádost podána v době, kdy státní příslušník třetí země ještě pobývá mimo území dotyčného členského státu.

61. Vzhledem k tomu, že čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 tuto situaci nijak neupravuje, k prokázání může sloužit jakýkoli důkaz. Unijní normotvůrce neupravuje podobu tohoto důkazu žádným zvláštním požadavkem a v bodě 41 odůvodnění této směrnice pouze uvádí, že by členské státy měly mít možnost provést „příslušné kontroly“ a požadovat „doložení některých skutečností“²⁸, tak aby v jednotlivých případech mohly posoudit, jakému studiu nebo stáží se státní příslušník třetí země hodlá věnovat, jakož i riziko zneužití nebo podvodu. Ze znění tohoto článku navíc vyplývá, že důvody, z nichž příslušný orgán vychází, musí být „objektivní a závažné“²⁹, což znamená, že tento orgán musí mít stále a pevné důvody, jež jsou výsledkem individuálního přezkumu žádosti odůvodňujícího její zamítnutí.

²⁴ – Viz čl. 16 odst. 4 směrnice 2003/86, a pokud jde o judikaturu, rozsudek ze dne 23. září 2003, Akrich (C-109/01, EU:C:2003:491, bod 57).

²⁵ – V jiných jazykových zněních, například ve španělském, anglickém nebo italském, není v tomto bodě odůvodnění použit výraz „d'une part [...] d'autre part“, nýbrž slučovací spojka „a“.

²⁶ – Italské znění tohoto článku ostatně výslovně odkazuje na výraz „úmysl“ („che il cittadino di paese terzo *intende* soggiornare“; kurzivou zvýraznil autor stanoviska).

²⁷ – Kurzivou zvýraznil autor stanoviska.

²⁸ – Článek 34 odst. 3 zmíněné směrnice umožňuje příslušnému orgánu požadovat od žadatele dodatečné informace k jeho žádosti.

²⁹ – Ze srovnávací analýzy jednotlivých jazykových znění čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 vyplývá zaprvé, že přídavná jména „objektivní a závažné“ se vztahují k „důvodům“, a nikoli k „důkazům“ [viz např. anglické („the Member State has evidence or serious and objective grounds“) nebo italské („lo Stato membro è in possesso di prove o ha motivi seri e oggettivi“) znění], a zadruhé, že pojem „závažné důvody“ se liší od pojmu „naléhavé důvody“, který použil unijní normotvůrce v mnoha textech sekundárního práva upravujících pobyt občanů Unie nebo státních příslušníků třetích zemí v Unii, např. ve směrnici Evropského parlamentu a Rady ze dne 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. 2004, L 158, s. 77; Zvl. vyd. 5/05, s. 46).

62. K výše uvedenému doslovnému rozboru je třeba vznést dvě připomínky.

63. První z nich se týká důkazního břemene. Podle mého názoru není dostačující, aby příslušný orgán zpochybnil cíl a účel žádosti o „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum. Považuji naopak za nezbytné, aby byl přesvědčen o tom, že cílem ani účelem pobytu nebude studium na vysokoškolské instituci, která je uvedena v této žádosti. Toto posouzení musí být založeno na souboru objektivních i subjektivních indicií a může vyžadovat vzájemnou spolupráci zúčastněných subjektů, a to nejen žadatele, diplomatických misí, velvyslanectví nebo konzulátů (podle uspořádání dotyčných vnitrostátních úřadů), ale i vysokoškolských institucí, či dokonce středisek pro přistěhovalce. Úmysl státního příslušníka třetí země je subjektivním prvkem, který je zpravidla vyvozován z takových objektivních kritérií, jako je jeho zápis do vysokoškolské instituce, zaplacené poplatky za studium, znalost jazyka hostitelského členského státu, řádný průběh jeho předchozích pobytů v některém z členských států Unie. Některé členské státy mohou v této souvislosti přikládat zvláštní význam soudržnosti studijního plánu žadatele. Ve Francii musí být žádosti podané egyptskými státními příslušníky doplněny odůvodněným plánem, který je „soudržný a pokud možno navazující [na] předchozí činnost“³⁰. Jak vyplývá ze spisů přiložených k vyjádření navrhovatelky v původním řízení i z údajů poskytnutých belgickou vládou na jednání, v Belgii musí být žádost o přijetí podaná ke konzulárním úřadům v Kamerunu doplněna dotazníkem a rovněž rozhovorem, v němž musí být státnímu příslušníku třetí země umožněno prokázat, že má skutečně v úmyslu pobývat v Belgii jakožto student³¹. V těchto případech bývá soudržnost studijních plánů posuzována podle dovedností, jichž státní příslušník třetí země nabyl zejména během své akademické dráhy, a rovněž podle jeho předpokladů a profesních ambicí. Během rozhovoru se studijním poradcem má tento státní příslušník rovněž možnost vysvětlit či obhájit plán svého studia či stáže.

64. Na jednání bylo zdůrazněno, že posouzení této soudržnosti studijního plánu státního příslušníka třetí země je pro odhalování a prevenci zneužívání příslušného postupu zvlášť důležité. V bodě 15 odůvodnění směrnice 2004/114 totiž unijní normotvůrce tento prvek výslovně nezmiňuje a v bodě 41 odůvodnění směrnice 2016/801 dal před ním přednost obecnější formulaci zaměřené na to, jakému „studiu [nebo] stáží“ se hodlá státní příslušník třetí země věnovat. Podle mého názoru nic nebrání tomu, aby příslušný orgán posoudil soudržnost studijního plánu tohoto státního příslušníka, avšak toto posouzení musí provádět kvalifikovaní pracovníci, a to individuálně, obezřetně a ve spolupráci se zmíněným státním příslušníkem. Dále považuji za zásadní, aby byla brána v úvahu možnost, že státní příslušník třetí země nepostupoval v rámci své akademické dráhy obvyklým způsobem nebo že má v úmyslu změnit své zaměření. Soudržnost studijního plánu je tedy prvkem, který může příslušný orgán zohlednit, ale její význam bude záviset na okolnostech každého jednotlivého případu.

65. V projednávané věci vyplývá ze spisů přiložených k vyjádření navrhovatelky v původním řízení, že belgické konzulární orgány přikládaly soudržnosti studijního plánu značný význam. Z odpovědí, jež navrhovatelka v původním řízení uvedla ve formuláři přiloženém k žádosti o přijetí, jakož i v rámci rozhovoru se studijním poradcem, totiž zmíněné orgány vyvodily, že její studijní plán je „zjevně nesoudržný“, a to nejen z hlediska její akademické dráhy, ale i z pohledu profesních vyhlídek. Nakonec žádost zamítly s odůvodněním, že se jedná o pokus o zneužití

³⁰ – Viz například internetovou stránku Campus France Égypte: <https://www.egypte.campusfrance.org/fr/preparer-un-projet-d-etudes-clair-et-coherent>.

³¹ – Ze souhrnné zprávy REM vyplývá, že během fáze předcházející vstupu na území státu představují přezkum dokladů a vedení rozhovorů s žadateli dvě nejčastěji používané metody (bod 2).

postupu vydání „studentského“ víza pro migrační účely³². Uvedu pouze, že podle mého názoru členský stát může zamítnout žádost o přijetí z důvodu, že studijní plán státního příslušníka třetí země postrádá soudržnost, pouze pod podmínkou, že zaprvé umožní žadateli, aby tento plán představil a odůvodnil před kvalifikovanými pracovníky, a zadruhé, že se tato nesoudržnost jeví jako zjevná.

66. Druhá z mých připomínek se týká provedení čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 do vnitrostátního právního řádu. Členské státy nemají povinnost vyjmenovat ve svých prováděcích právních předpisech možné důvody konstatování, že státní příslušník třetí země by v zemi pobýval za jiným účelem, než pro který žádá o přijetí. Tyto důvody závisí na individuálním posouzení jednotlivých případů a takový výčet by mohl připravit příslušný orgán o prostor k uvážení. Podle čl. 34 odst. 4 této směrnice je nicméně zmíněný orgán povinen oznámit písemně důvod, proč byla žádost zamítnuta, a umožnit tím státnímu příslušníku třetí země uplatnit veškeré okolnosti potvrzující skutečnou povahu nebo soudržnost jeho studijního plánu, a to v rámci opravného prostředku, který může podat na základě odstavce 5 tohoto článku.

67. Na závěr této doslovné analýzy se domnívám, že příslušný orgán členského státu může zamítnout žádost o „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum na základě čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801, pouze pokud na základě individuálního posouzení žádosti a na základě důkazů nebo závažných a objektivních důvodů konstatuje, že cílem ani hlavním účelem pobytu nebude, že se státní příslušník třetí země bude věnovat jako hlavní činnosti řádnému studiu vedoucímu k dosažení vysokoškolské kvalifikace uznané daným členským státem. Nic nebrání tomu, aby příslušný orgán vzal v rámci tohoto posouzení v úvahu i soudržnost studijního plánu.

68. Ve prospěch tohoto výkladu hovoří i systematická a teleologická analýza směrnice 2016/801.

2. Systematická a teleologická analýza směrnice 2016/801

69. Co se zaprvé týče systematické analýzy směrnice 2016/801, výše uvedený výklad umožňuje podle mého názoru zajistit dodržení zásady proporcionality i základních práv dotčené osoby.

70. Jak totiž vyplývá z bodu 61 odůvodnění této směrnice, rozhodnutí o zamítnutí žádosti o přijetí musí dodržovat základní práva této osoby v té podobě, jak je zaručuje Listina, a to včetně práva na vzdělání.

71. Podle čl. 20 odst. 4 zmíněné směrnice navíc „musí být v rozhodnutí o zamítnutí žádosti zohledněny konkrétní okolnosti daného případu a zásada proporcionality“. Znamená to, že příslušný orgán musí dříve, než o žádosti rozhodne, provést její individuální přezkum, v němž musí posoudit všechny objektivní i subjektivní prvky této žádosti a vzít spravedlivě a rozumně v úvahu veškeré dotčené zájmy³³.

³² – Z vnitrostátního spisu vyplývá, že žádost o přijetí podaná k belgickým konzulárním orgánům musí státnímu příslušníku třetí země umožnit, aby prokázal, že má skutečně v úmyslu pobývat v Belgii jakožto vysokoškolský student. Dotazník musí tomuto státnímu příslušníku umožnit představit a odůvodnit jeho studijní plán s ohledem na jeho akademickou dráhu a jeho profesní vyhlídky, kdežto rozhovor mu musí poskytnout příležitost k upřesnění či obhajobě tohoto plánu.

³³ – Rovněž je třeba uvést, že v rozsudku ze dne 18. prosince 2014, McCarthy a další (C-202/13, EU:C:2014:2450), který se týkal výkladu článku 35 směrnice 2004/38, Soudní dvůr rozhodl, že skutečnost, že členský stát čelí vysokému počtu případů zneužití práv nebo podvodů páchaných státními příslušníky třetích států, nemůže odůvodňovat přijetí opatření vycházejících z hledisek obecné prevence, přičemž je vyloučeno jakékoliv specifické posouzení vlastního jednání dotčené osoby (bod 55).

72. Zásadou proporcionality, která je obecnou zásadou unijního práva, jsou členské státy vázány při uplatňování tohoto práva³⁴. Přestože je tedy boj proti podvodům legitimním cílem, jež odůvodňuje ověření a případně i zamítnutí žádosti, je třeba připomenout, že v takovém případě, jako je ten projednávaný, splňuje státní příslušník třetí země obecné i zvláštní podmínky přípustnosti stanovené v člancích 7 a 11 směrnice 2016/801. Znamená to, že byl přijat na vysokoškolskou instituci a případně prokázal zaplacení poplatků. Pokud bude žádost o „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum, kterou tento státní příslušník podal, následně zamítnuta, bude mu upřena možnost pokračovat ve studiu na vysokoškolské instituci, na kterou byl přijat. Mám za to, že vyjma situací, kdy existuje zjevné zneužití práva, je za těchto okolností zásadní, aby příslušný orgán v jednotlivých případech posoudil, zda není zamítnutí žádosti nepřiměřené a zda by nemohlo porušit některé ze základních práv zaručených Listinou.

73. Co se zadruhé týče teleologické analýzy směrnice 2016/801, rozhodnutí, jímž příslušný orgán členského státu zamítá žádosti o přijetí za účelem studia s odůvodněním, že státní příslušník třetí země nebude pobývat na území daného státu proto, aby se věnoval jako hlavní činnosti řádnému studiu vedoucímu k dosažení vysokoškolské kvalifikace uznané daným členským státem, se podílí na splnění cílů vytyčených touto směrnicí.

74. Směrnice 2016/801 má především určit podmínky vstupu a pobytu různých kategorií státních příslušníků třetích zemí jak na území hostitelského členského státu, tak na území jiných členských států, přičemž tyto podmínky jsou určeny podle konkrétní povahy pobytu každé z těchto kategorií.

75. Pokud jde o pobyty za účelem studia, cílem směrnice 2016/801 je podpořit Evropu jako význačné světové centrum pro studium, a to zlepšením a zjednodušením „podmínek vstupu a pobytu *pro ty, kteří by rádi za tímto účelem přišli do Unie*“³⁵. Z bodů 15 a 44 odůvodnění této směrnice navíc vyplývá, že jejím cílem je podpořit mobilitu studentů v rámci Unie a zvýšit tím přitažlivost a konkurenceschopnost evropského vysokoškolského vzdělávání. Jak je uvedeno v bodech odůvodnění 44 a 48, cílem této směrnice je stanovit „zvláštní režim mobility“ studentů v rámci Unie obsahující autonomní pravidla pro vstup a pobyt za účelem studia v jiných členských státech, než je hostitelský členský stát. Udělením povolení k pobytu vydaného hostitelským členským státem je tedy státním příslušníkům třetích zemí přiznáno právo vstupu a pobytu na území jiného členského státu, aby tam pobývali po dobu nanejvýše 360 dnů s cílem absolvovat část svého studia, jak je stanoveno v ustanoveních upravujících mobilitu, která jsou součástí článku 31 téže směrnice.

76. Podle článku 1 směrnice 2016/801 si tato směrnice klade za cíl upravit práva státních příslušníků třetích zemí za účelem studia jak na území hostitelského členského státu, tak na území jiných členských států. Z bodu 54 odůvodnění této směrnice vyplývá, že tato směrnice má sblížit práva těchto státních příslušníků s právy, jež požívají státní příslušníci dotčeného členského státu, přičemž povolení k pobytu umožňuje studentům rovné zacházení za podmínek stanovených v čl. 22 odst. 3 zmíněné směrnice.

77. Rozhodnutí, jímž příslušný orgán zamítá žádost o přijetí za účelem studia s odůvodněním, že státní příslušník třetí země nebude pobývat na území členského státu proto, aby se věnoval jako své hlavní činnosti řádnému studiu vedoucímu k dosažení vysokoškolské kvalifikace uznané tímto státem, umožňuje předcházet situacím, kdy tento státní příslušník bez oprávněného důvodu

³⁴ – Viz rovněž bod 36 odůvodnění směrnice 2016/801, v němž se upřesňuje, že „by mělo být možné odmítnout přijetí, pokud se členský stát na základě individuálního posouzení skutečností a při zohlednění zásady proporcionality domnívá, že dotčený státní příslušník třetí země představuje možné ohrožení veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví“.

³⁵ – Viz bod 14 odůvodnění směrnice 2016/801 (kurzivou zvýraznil autor stanoviska).

využije jednodušších podmínek vstupu a pobytu a nechá si přiznat postavení studenta spolu s rozsáhlými právy, jež jsou s tímto postavením spojena. Takové rozhodnutí umožňuje rovněž zaručit konkrétní podmínky vstupu a pobytu pro jednotlivé kategorie státních příslušníků třetích zemí, což je východiskem směrnice 2016/801, a zamezit tomu, aby se někteří státní příslušníci třetích zemí vyhnuli podmínkám vydávání povolení k pobytu, jež by na ně byly jinak použitelné.

78. A co se konečně týče rozsáhlých práv spojených se „studentským“ povolením k pobytu nebo vízem, čl. 20 odst. 2 písm. f) této směrnice by měl umožnit členským státům účinně bojovat proti podvodům nebo zneužíváním práva, a to tím, že jim poskytuje možnost zamítnout přijetí, pokud zjistí, že o něj žadatel žádá zneužívajícím nebo podvodným způsobem. Jak vyplývá z ustálené judikatury, nikdo se nemůže dovolávat nabytí nebo zachování práv, která byla nabyta prostřednictvím podvodu, nezávisle na tom, zda tento podvod byl, či nebyl spáchán nositelem těchto práv nebo zda mu byl znám³⁶.

79. S ohledem na všechny výše uvedené úvahy navrhuji Soudnímu dvoru, aby rozhodl, že čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 musí být vykládán v tom smyslu, že příslušný orgán členského státu může zamítnout žádost o „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum pouze tehdy, když má důkazy nebo závažné a objektivní důvody prokazující, že cílem ani hlavním účelem pobytu státního příslušníka třetí země na území daného státu nebude, že se tento státní příslušník bude věnovat jako hlavní činnosti řádnému studiu vedoucímu k dosažení vysokoškolské kvalifikace uznané tímto státem. Rozhodnutí o zamítnutí takové žádosti musí vycházet z individuálního přezkumu této žádosti, v rámci nějž musí být posouzen úmysl státního příslušníka třetí země studovat na území daného státu, a to na základě souboru objektivních i subjektivních prvků, mezi něž může patřit i soudržnost studijního plánu dotyčného státního příslušníka.

B. K podmínkám provedení čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 do vnitrostátního právního řádu (první předběžná otázka)

80. Podstatou první otázky, kterou položil předkládající soud Soudnímu dvoru, je, zda ve světle článku 288 SFEU, článků 14 a 52 Listiny, článků 3, 5, 7, 11, 20, 34, 35 a 40, jakož i bodů 2 a 60 odůvodnění směrnice 2016/801 a zásad právní jistoty a transparentnosti musí členský stát, který má v úmyslu zamítnout žádost o „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum z důvodu uvedeného v čl. 20 odst. 2 písm. f) této směrnice, výslovně stanovit ve vnitrostátním právu tuto možnost a případně i důvody, které mu umožňují konstatovat, že státní příslušník třetí země bude pobývat za jiným účelem, než pro který žádá o přijetí.

81. Tato otázka vyvstává v situaci, kdy v rozporu se současnou belgickou právní úpravou, která formálně provádí do vnitrostátního právního řádu čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 prostřednictvím ustanovení, podle něhož může ministr, do jehož pravomoci spadá vstup na území, pobyt, usazování a vyhošťování cizinců, nebo jeho zmocněnec zamítnout žádost, pokud „důkazy nebo závažné a objektivní důvody umožňují prokázat, že pobyt bude sledovat jiné účely než studium“, právní úprava použitelná na skutečnosti sporu v původním řízení nic takového nestanovila³⁷.

³⁶ – Viz obdobně rozsudek ze dne 14. března 2019, Y. Z. a další (Podvod při sloučení rodiny) (C-557/17, EU:C:2019:203, body 64 a 65).

³⁷ – Loi du 11 juillet 2021 modifiant la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers en ce qui concerne les étudiants (zákon ze dne 11. července 2021, kterým se mění zákon ze dne 15. prosince 1980 o vstupu na území, pobytu, usazování a vyhošťování cizinců), v článku 2 stanoví, že „tento zákon částečně provádí do vnitrostátního právního řádu směrnici 2016/801“, a v článku 15 provádí důvod pro zamítnutí uvedený v čl. 20 odst. 2 písm. f) této směrnice.

82. Svou analýzu začnu upřesněním, že důvody pro zamítnutí žádostí, které jsou stanoveny v čl. 20 odst. 2 směrnice 2016/801, nejsou pro členské státy závazné. Tato směrnice tedy ukládá jen určitou míru harmonizace týkající se podmínek vstupu a pobytu různých kategorií státních příslušníků třetích zemí spadajících do její působnosti, neboť provedení tohoto ustanovení do vnitrostátních právních řádů je ponecháno na uvážení jednotlivých členských států. Členské státy se mohou samostatně rozhodnout, zda při jeho provedení zohlední politická, právní, hospodářská nebo sociální hlediska. Některé z členských států, jež čelí v nejvyšší míře rizikům spojeným se zneužíváním postupu vydávání „studentských“ víz, provádějí podle všeho důslednější přezkum žádostí podaných státními příslušníky některých třetích zemí nebo žádostí týkajících se studia na určitých vysokoškolských institucích³⁸.

83. Skutečnost, že je čl. 20 odst. 2 směrnice 2016/801 fakultativním ustanovením, nicméně neznamená, že jej členské státy mohou používat bez jakýchkoli omezení k tomu, aby zamítaly na základě vlastního uvážení pobyt státních příslušníků třetích zemí spadajících do působnosti tohoto ustanovení.

84. Zaprvé, členské státy jsou povinny dodržovat při výkonu své pravomoci obecné zásady unijního práva, mezi něž patří i zásada právní jistoty³⁹. V tomto smyslu Soudní dvůr nedávno připomněl, že provedení ustanovení unijního práva do vnitrostátního práva vyžaduje, aby byla provedena prostřednictvím ustanovení, která jsou natolik konkrétní, přesná a jasná, že splňují požadavek právní jistoty⁴⁰. Tato zásada má zaručit předvídatelnost jednotlivých situací a právních vztahů založených na unijním právu a vyžaduje, aby byl každý správní akt, který zakládá právní účinky, jasný a přesný, tak aby dotčené osoby mohly jednoznačně rozpoznat svá práva a povinnosti a postupovat podle toho. Tento požadavek platí tím spíše, pokud může dotýčný akt vyvolat nepříznivé důsledky pro dotčené osoby⁴¹.

85. Pokud by bylo zjištěno, že členský stát nedodržuje tuto zásadu, co se konkrétně týče čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801, příslušný orgán tohoto státu by se nemohl dovolávat tohoto ustanovení s cílem zamítnout žádost o „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum.

86. Zadruhé vyplývá z judikatury Soudního dvora, že prostor pro uvážení přiznaný členským státům musí být využíván takovým způsobem, který dodržuje meze určené unijním normotvůrcem a neohrožuje cíl směrnice 2016/801 ani její užitečný účinek⁴².

87. Unijní normotvůrce usiloval přijetím směrnice 2016/801 o nápravu nedostatků předchozího režimu zavedeného směrnicí 2004/114 a o jeho zdokonalení, s cílem „zajistit větší transparentnost a právní jistotu [...] pro různé kategorie státních příslušníků třetích zemí přicházející do Unie“, jak

³⁸ – V tomto ohledu viz souhrnná zpráva REM, bod 5.

³⁹ – Viz rozsudek ze dne 16. února 2023, DGRFP Cluj (C-519/21, EU:C:2023:106, bod 105).

⁴⁰ – Viz rozsudek ze dne 29. června 2023, Stadt Frankfurt am Main a Stadt Offenbach am Main (Prodloužení povolení k pobytu ve druhém členském státě) (C-829/21 a C-129/22, EU:C:2023:525, bod 77 a citovaná judikatura). Platí-li tato úvaha pro závazná ustanovení obsažená v čl. 9 odst. 4 druhém pododstavci a v čl. 22 odst. 1 písm. b) směrnice Rady 2003/109/ES ze dne 25. listopadu 2003 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty (Úř. věst. 2004, L 16, s. 44; Zvl. vyd. 19/06, s. 272), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/51/EU ze dne 11. května 2011 (Úř. věst. 2011, L 132, s. 1) ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/51/EU ze dne 11. května 2011 (Úř. věst. 2011, L 132, s. 1), mám za to, že je obdobně použitelná i na takové fakultativní ustanovení, jako je čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801.

⁴¹ – Viz rozsudek ze dne 16. února 2023, DGRFP Cluj (C-519/21, EU:C:2023:106, bod 105).

⁴² – Viz obdobně rozsudek ze dne 13. března 2019, E. (C-635/17, EU:C:2019:192, bod 53 a citovaná judikatura).

výslovně uvedl v bodě 2 odůvodnění směrnice 2016/801⁴³. Článek 35 této směrnice, který nese jednoznačný nadpis „Transparentnost a přístup k informacím“, v tomto ohledu požaduje, aby členské státy oznamovaly žadatelům informace o podmínkách vstupu a pobytu, včetně informací o právech, povinnostech a procesních zárukách, na něž se vztahuje tato směrnice. Považuji v této souvislosti za zásadní, aby byl státní příslušník třetí země, který podává žádost o „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum splňující požadované podmínky přípustnosti, informován o tom, že tato žádost může být zamítnuta v případě, že by měl jeho pobyt jiný účel, a to bez ohledu na to, zda byla tato žádost podána v dobré víře, či nikoli.

88. Zásada právní jistoty i zásada transparentnosti tudíž požadují, aby členský stát, který hodlá uplatnit ustanovení obsažená v čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801, prostřednictvím jasného, přesného a předvídatelného právního rámce výslovně stanovil, že má pravomoc zamítnout žádost o „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum s odůvodněním, že má důkazy nebo závažné a objektivní důvody k domněnce, že státní příslušník třetí země by v zemi pobýval za jiným účelem, než pro který žádá o přijetí.

89. Z důvodů uvedených v bodě 66 tohoto stanoviska není naproti tomu nutné, aby členský stát při provedení tohoto článku do vnitrostátního právního řádu tyto důvody vyjmenoval.

90. Nyní je třeba přezkoumat otázku, zda byl čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 proveden do vnitrostátního právního předpisu platného v době rozhodné z hlediska skutečností sporu v původním řízení.

91. Belgická vláda na jednání připustila, že k tomuto ustanovení nebyl přijat žádný zvláštní prováděcí akt. V tomto ohledu a v souladu se svým písemným vyjádřením zdůraznila, že za již existující vnitrostátní ustanovení, které by zajišťovalo dostatečné provedení unijního práva do vnitrostátního právního řádu, mohl být považován článek 58 zákona ze dne 15. prosince 1980⁴⁴. Dále je nesporné, že toto ustanovení neobsahovalo žádný odkaz na směrnici 2016/801 a že takový odkaz k němu nebyl ani přiložen, což je v rozporu s ustanoveními obsaženými v čl. 40 odst. 1 druhém pododstavci této směrnice.

92. Článek 58 zákona ze dne 15. prosince 1980 stanoví, že „[p]odal-li cizinec, který si přeje studovat v Belgii na vysokoškolské instituci nebo v přípravném ročníku vysokoškolského studia, na belgickém diplomatickém nebo konzulárním zastoupení, žádost o povolení k pobytu v Království na dobu delší než tři měsíce“⁴⁵, toto povolení musí být uděleno, pokud státní příslušník třetí země nespadá do některého z případů stanovených v čl. 3 prvním pododstavci bodech 5 až 8 a pokud předložil potvrzení vydané vysokoškolskou institucí, jakož i důkaz, že má k dispozici dostatečné prostředky k úhradě nákladů na pobyt, spolu se zdravotním potvrzením a potvrzením o tom, že nebyl odsouzen za trestné činy nebo občanskoprávní přečiny.

⁴³ – Viz rovněž zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě ze dne 28. září 2011 o uplatňování směrnice 2004/114/ES o podmínkách přijímání státních příslušníků třetích zemí za účelem studia, výměnných pobytů žáků, neplacené odborné přípravy nebo dobrovolné služby [COM(2011) 587 final], v níž Komise upozornila na „obecnější [povinnost], jež v zájmu zajištění transparentnosti a právní jistoty pro potenciální studenty – a tím i jejich podněcování ke studiu v EU – zavazuje členské státy informovat státní příslušníky třetích zemí o pravidlech platných pro přijímání studentů“ (s. 4, „Zvláštní podmínky přijímání studentů“).

⁴⁴ – Soudní dvůr rozhodl, že za patřící do působnosti směrnice mohou být považovány nejen vnitrostátní předpisy, jejichž výslovným účelem je provedení této směrnice, ale od data vstupu v platnost uvedené směrnice rovněž vnitrostátní předpisy existující před tímto datem, které mohou zajistit provedení této směrnice do vnitrostátního práva [viz rozsudek ze dne 25. července 2018, Alheto (C-585/16, EU:C:2018:584, bod 77 a citovaná judikatura)].

⁴⁵ – Kurzivou zvýraznil autor stanoviska.

93. Z tohoto článku jednoznačně vyplývá, že povolení k pobytu může být zamítnuto, pokud státní příslušník třetí země nesplňuje některé z obecných a zvláštních podmínek přípustnosti žádosti, jež jsou stanoveny v člancích 7 a 11 směrnice 2016/801.

94. Článek 58 zákona ze dne 15. prosince 1980 však výslovně nestanoví, že „studentské“ vízum může být zamítnuto, pokud je na základě důkazů nebo závažných a objektivních důvodů konstatováno, že pobyt státního příslušníka třetí země by měl jiný účel než studium v Belgii. To, že je ve zmíněném vnitrostátním ustanovení uvedeno, že žádost podal cizinec, který „si přeje studovat v Belgii na vysokoškolské instituci“, vykládá Conseil du contentieux des étrangers (rada pro řešení sporné cizinecké agendy) v tom smyslu, že je třeba přezkoumat, zda má státní příslušník třetí země v úmyslu studovat na vysokoškolské instituci. Jednalo by se o hlavní prvek žádosti, takže by byl Belgický stát oprávněn k tomu, aby žádost zamítl, pokud by se prokázalo, že tento státní příslušník takový úmysl nemá. Domnívám se však, že taková okolnost nesmí být chápána v tom smyslu, že odkazuje na důvod zamítnutí žádosti o přijetí, který je stanoven v čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801, a nelze ji vykládat tak, že zajišťuje provedení tohoto ustanovení do vnitrostátního právního řádu v souladu s výše uvedenými požadavky jasnosti, přesnosti a předvídatelnosti.

95. Mám tedy za to, že článek 58 zákona ze dne 15. prosince 1980 ve znění použitelném na spor v původním řízení nezajišťuje provedení čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 za podmínek dodržujících zásady právní jistoty a transparentnosti.

C. Procesní podmínky podání opravného prostředku proti rozhodnutí, kterým se zamítá žádost o „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum (třetí předběžná otázka)

96. Podstatou třetí otázky, kterou položil předkládající soud Soudnímu dvoru, je, zda musí být čl. 34 odst. 5 směrnice 2016/801 ve spojení s článkem 47 Listiny vykládán v tom smyslu, že vyžaduje, aby členské státy přiznaly správním orgánům nebo soudům, k nimž byl podán opravný prostředek proti rozhodnutí, kterým se zamítá žádost o „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum, pravomoc toto rozhodnutí změnit a nahradit posouzení provedené příslušným orgánem, který toto rozhodnutí přijal, svým vlastním posouzením⁴⁶.

97. Článek 34 odst. 5 první věta směrnice 2016/801 výslovně přiznává žadatelům možnost podat v dotčeném členském státě „v souladu s jeho vnitrostátními právními předpisy“ opravný prostředek proti rozhodnutí, kterým se zamítá žádost o přijetí. Tato směrnice však neobsahuje žádné ustanovení, jež by se týkalo zaprvé působnosti tohoto opravného prostředku a podmínek jeho podání, zvláště pak lhůt, v nichž musí být podán a vyřízen, a pravomocí, jež za tímto účelem náleží správnímu orgánu nebo soudu, k nimž byl tento opravný prostředek podán, a zadruhé účinků zrušení rozhodnutí přijatého příslušným orgánem, zejména otázky, v jaké lhůtě musí tento orgán přijmout nové rozhodnutí. Členským státům tudíž náleží široká posuzovací pravomoc. Unijní normotvůrce upřesňuje pouze v čl. 34 odst. 5 druhé větě této směrnice, že příslušné orgány dotčeného členského státu musí v písemném oznámení uvést soud nebo správní orgán, ke kterému lze podat opravný prostředek, a lhůtu pro podání tohoto opravného prostředku.

⁴⁶ – Navrhovatelka v původním řízení podpořila své vyjádření odkazem na čl. 46 odst. 1 a 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (Úř. věst. 2013, L 180, s. 60). Domnívám se nicméně, že toto přirovnání není namístě, neboť zmíněný článek výslovně stanoví, že účinný opravný prostředek proti rozhodnutí, kterým se prohlašuje žádost o mezinárodní ochranu za nepřipustnou nebo nedůvodnou, musí obsahovat úplné a *ex nunc* posouzení jak skutkové, tak právní stránky.

98. Soudní dvůr vyložil působnost čl. 34 odst. 5 první věty směrnice 2016/801 Soudní dvůr vyložil v rozsudku ze dne 10. března 2021, *Konsul Rzeczypospolitej Polskiej w N.*⁴⁷, který se týkal odmítnutí polského konzulárního orgánu udělit státnímu příslušníku třetí země „studentské“ vízum, o které žádal. Soudní dvůr konstatoval, že v souladu se zásadou procesní autonomie ponechal unijní normotvůrce na členských státech, aby rozhodly, jakou povahu mají mít opravné prostředky, jež mohou podat žadatelé o dlouhodobé vízum spadající do působnosti této směrnice, a jaké mají být konkrétní podmínky podání tohoto opravného prostředku. Členským státům je tedy doporučováno, aby přiznaly správnímu orgánu nebo soudu, k nimž je podán opravný prostředek, pravomoc zrušit dané rozhodnutí nebo pravomoc jej změnit. Srovnávací analýza jednotlivých vnitrostátních právních úprav poukázala v tomto ohledu na to, že se členské státy rozhodly pro velmi rozmanité procesní varianty, a to v závislosti na jejich právních tradicích⁴⁸.

99. Soudní dvůr však v souladu se svou ustálenou judikaturou připomněl, že vlastnosti řízení o opravném prostředku, které je stanoveno v čl. 34 odst. 5 směrnice 2016/801, musí být určeny tak, aby byly v souladu zaprvé s článkem 47 Listiny, který ukládá členským státům povinnost zajistit účinnou soudní ochranu individuálních práv odvozených z unijního právního řádu⁴⁹, a zadruhé se zásadou rovnocennosti (procesní podmínky nesmí být méně příznivé než podmínky upravující podobné situace podléhající vnitrostátnímu právu) a zásadou efektivity (procesní podmínky nesmí v praxi znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat výkon práv přiznaných unijním právem)⁵⁰.

100. Ve věci v původním řízení vyvstala pouze otázka týkající se dodržení článku 47 Listiny a zásady efektivity.

101. Pokud jde o projednávanou věc, je třeba zdůraznit tři hlediska.

102. První hledisko se týká existence práva na opravný prostředek. Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že belgická právní úprava stanoví právo podat opravný prostředek proti rozhodnutím, kterými se zamítá žádost o „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum. Toto právo na opravný prostředek je uplatňováno před Conseil du contentieux des étrangers (rada pro řešení sporné cizinecké agendy), která je podle čl. 39/1 odst. 1 zákona ze dne 15. prosince 1980 správním soudem, který je jako jediný příslušný k tomu, aby rozhodoval o opravných prostředcích podaných proti individuálním rozhodnutím přijatým na základě zákonů o vstupu na území, pobytu, usazování a vyhošťování cizinců.

103. Druhé hledisko se týká rozsahu pravomocí správního orgánu nebo soudu, k němuž byl podán opravný prostředek. Předkládající soud v tomto ohledu upřesňuje, že podle čl. 39/2 odst. 2 tohoto zákona je Conseil du contentieux des étrangers (rada pro řešení sporné cizinecké agendy) příslušná k tomu, aby rozhodnutí, kterým byla zamítnuta žádost o „studentské“ vízum, prohlásila za zrušené. Neuvádí však, do jaké míry musí příslušný orgán tento rozsudek respektovat.

104. Třetí hledisko se týká lhůt pro vydání tohoto rozhodnutí. Ačkoli předkládající soud v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce tyto lhůty neuvádí, z judikatury Soudního dvora vyplývá, že tyto lhůty nabývají zvláštního významu v případech, že jsou pravomoci, jež náleží správnímu orgánu nebo

⁴⁷ – C-949/19, EU:C:2021:186, body 37 až 46, jakož i citovaná judikatura.

⁴⁸ – Viz souhrnná zpráva REM, bod 7.

⁴⁹ – Viz rozsudek ze dne 8. listopadu 2022, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Přezkum zajištění i bez návrhu)* (C-704/20 a C-39/21, EU:C:2022:858, bod 81 a citovaná judikatura).

⁵⁰ – Viz rozsudek ze dne 10. března 2021, *Konsul Rzeczypospolitej Polskiej w N.* (C-949/19, EU:C:2021:186, body 42 až 44 a citovaná judikatura).

soudu, k němuž byl podán opravný prostředek, omezeny pouze na pravomoc dané rozhodnutí zrušit, tak jak je tomu v Belgii⁵¹. Je proto třeba upřesnit, že podle čl. 39/82 odst. 1 a 4 zákona ze dne 15. prosince 1980 má Conseil du contentieux des étrangers (rada pro řešení sporné cizinecké agendy) pravomoc nařídit odklad vykonatelnosti rozhodnutí, proti němuž byl podán opravný prostředek, a pro tento účel rozhodne o takovém návrhu do 30 dnů⁵². Byl-li nařízen odklad vykonatelnosti, o žalobě na zrušení musí být rozhodnuto do čtyř měsíců od vyhlášení rozhodnutí.

105. Svou analýzu zahájím přezkumem podmínky týkající se zaručení účinné soudní ochrany, kterou ukládá článek 47 Listiny.

106. Rozsudky ze dne 25. července 2018, *Alheto*⁵³, ze dne 29. července 2019, *Torubarov*⁵⁴, a ze dne 19. března 2020, *Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal*⁵⁵, které se týkají posouzení legality rozhodnutí, jimiž bylo rozhodnuto o přiznání mezinárodní ochrany, poskytují totiž užitečná upřesnění k vnitrostátním právním předpisům, které přiznávají příslušnému správnímu orgánu nebo soudu pouze pravomoc tato rozhodnutí zrušit, avšak nikoli pravomoc je změnit.

107. Tyto právní předpisy samy o sobě neporušují požadavek účinné soudní ochrany. Soudní dvůr má nicméně za to, že každý členský stát musí upravit vnitrostátní právo takovým způsobem, aby po zrušení původního rozhodnutí a v případě vrácení věci příslušnému orgánu bylo nové rozhodnutí tímto orgánem přijato v krátké lhůtě a bylo v souladu s posouzením obsaženým ve zrušujícím rozsudku⁵⁶. Úvahy Soudního dvora vycházejí ze tří hlavních důvodů: nezbytnost zajistit co nejrychlejší vyřízení žádostí o mezinárodní ochranu, snaha o zajištění užitečného účinku ustanovení, jež zakotvují existenci práva na opravný prostředek, a konečně potřeba zajistit účinnost opravného prostředku podaného k soudu v souladu s článkem 47 Listiny.

108. Z jiných důvodů, než jakými se řídí přijímání rozhodnutí o přiznání mezinárodní ochrany, je zapotřebí, aby bylo rozhodnutí týkající se přiznání „studentského“ povolení k pobytu nebo víza přijato v nejkratší možné lhůtě, tak aby mohl státní příslušník třetí země zahájit ročník svého studia na vysokoškolské instituci, na níž je řádně zapsán a na níž zaplatil poplatky.

109. Unijní normotvůrce zdůraznil již ve směrnici 2004/114, že rozhodnutí o žádosti o „studentské“ povolení k pobytu se přijme „ve lhůtě, která nebrání v pokračování příslušného studia, přičemž je příslušným orgánům ponechána dostatečná doba na vyřízení žádosti“⁵⁷.

110. Cílem přijetí směrnice 2016/801 bylo zlepšit a zjednodušit podmínky vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí, kteří si přejí odjet do Evropy studovat, zaručit rychlý průběh postupu jejich přijímání a posílit jejich procesní práva⁵⁸. Tyto cíle vyžadují, aby státnímu

⁵¹ – Je třeba upřesnit, že věc *Darvate a další* (C-299/23), kterou Soudní dvůr nyní projednává, se výslovně týká lhůt pro vydání rozsudku, které v souvislosti s čl. 34 odst. 5 směrnice 2016/801 stanoví belgické právní předpisy.

⁵² – Návrh na odklad ve zrychleném řízení, který musí být projednán do 48 hodin, je vyhrazen pro rozhodnutí o vyhoštění či navrácení cizince, jehož výkon má bezprostředně nastat.

⁵³ – C-585/16, EU:C:2018:584.

⁵⁴ – C-556/17, EU:C:2019:626.

⁵⁵ – C-406/18, EU:C:2020:216.

⁵⁶ – Viz rozsudek ze dne 19. března 2020, *Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal* (C-406/18, EU:C:2020:216, bod 22 a citovaná judikatura).

⁵⁷ – Článek 18 odst. 1 směrnice 2004/114.

⁵⁸ – Viz pracovní dokument Komise, posouzení dopadu, který je přílohou návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, výměnných pobytů žáků, placené a neplacené odborné přípravy, dobrovolné služby a činnosti au-pair [COM(2013) 151 final], k dispozici na následující internetové adrese: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7869-2013-ADD-1/en/pdf> (s. 19).

příslušníku třetí země, který splňuje věcné podmínky požadované pro účely získání „studentského“ povolení k pobytu nebo víza, mohlo být toto povolení nebo vízum vydáno ve lhůtách, jež mu umožní využít práv a výhod s tímto postavením spojených.

111. Z článku 34 odst. 1 směrnice 2016/801 vyplývá, že příslušné orgány rozhodnou *co nejdříve*, nejpozději však do 90 dnů ode dne podání *úplné žádosti*. Na význam těchto lhůt odkazuje rovněž bod 42 odůvodnění této směrnice, v němž unijní normotvůrce vyžaduje, aby žadatel poskytl další požadované informace v „přiměřen[é] lhůt[ě]“, jakož i bod 43 odůvodnění této směrnice, v němž unijní normotvůrce doporučuje příslušným orgánům, aby rozhodnutí „co nejdříve“ písemně oznámily.

112. Tento požadavek týkající se rychlosti vyplývá ze zvláštní povahy „studentského“ pobytu, jež stanoví směrnice 2016/801 ve prospěch státních příslušníků třetích zemí.

113. Povaha tohoto pobytu si žádá, aby státní příslušník třetí země prokázal řádnou péči, která je nutná k tomu, aby podal žádost o „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum v přiměřené lhůtě a případně ji doplnil podle harmonogramu jednotlivých dotčených vysokoškolských institucí. Znamená to, že členský stát může vydat konečné rozhodnutí před zahájením akademického roku, případně poté, co bylo první rozhodnutí zrušeno správním orgánem nebo soudem, což poskytne tomuto státnímu příslušníku dostatek času na to, aby podnikl další kroky nezbytné pro vstup a pobyt na území hostitelského členského státu, zvláště bydlí-li mimo toto území.

114. Přestože tedy členské státy mohou správnímu orgánu nebo soudu, k němuž byl podán opravný prostředek proti takovému rozhodnutí, přiznat pravomoc toto rozhodnutí zrušit, nikoli však pravomoc toto rozhodnutí změnit, což je podle všeho i případ belgického práva v projednávané věci, řízení o opravném prostředku musí nicméně splňovat požadavek rychlosti, a to tak, aby byla státním příslušníkům třetí země zaručena účinná právní ochrana v souladu s článkem 47 Listiny současně s plnou účinností práv, jež jim přiznává směrnice 2016/801. Mám za to, že tento požadavek rychlosti není neslučitelný s povahou přezkumu, který je nutný v případě podání žádost o „studentské“ povolení k pobytu nebo vízum, neboť tento přezkum není podle mého názoru spojen se složitými věcnými posouzeními.

115. Z výše uvedeného podle mého mínění vyplývá, že každý členský stát by tedy měl upravit své vnitrostátní právo takovým způsobem, aby po zrušení původního rozhodnutí a v případě vrácení věci příslušnému orgánu přijal tento orgán nové rozhodnutí v souladu s posouzením obsaženým ve zrušujícím rozsudku a aby bylo toto rozhodnutí navíc přijato před zahájením akademického roku na vysokoškolské instituci, na níž je státní příslušník třetí země řádně zapsán.

116. Je třeba dodat, že při určení těchto procesních podmínek by měly členské státy věnovat zvláštní pozornost postavení žadatelů, kteří podávají žádost v době, kdy bydlí mimo území dotčeného členského státu – a umožnit jim, aby účinně uplatnili své právo na podání opravného prostředku k soudu –, jakož i postavení žadatelů, kteří sice pobývají na území tohoto státu, ale mají povolení k pobytu nebo vízum, jehož platnost brzy skončí.

117. S ohledem na všechny výše uvedené úvahy navrhuji Soudnímu dvoru, aby rozhodl, že čl. 34 odst. 5 směrnice 2016/801 ve spojení s článkem 47 Listiny musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby členský stát přiznal správnímu orgánu nebo soudu, k němuž byl podán opravný prostředek proti rozhodnutí, kterým se zamítá žádost o „studentské“ povolení k pobytu

nebo vízum, pravomoc toto rozhodnutí zrušit, nikoli však pravomoc toto rozhodnutí změnit, pod podmínkou, že nové rozhodnutí bude přijato před zahájením akademického roku na vysokoškolské instituci, na níž je státní příslušník třetí země řádně zapsán.

V. Závěry

118. S ohledem na všechny výše uvedené úvahy navrhuji Soudnímu dvoru, aby na předběžné otázky položené Conseil d'État (Státní rada, Belgie) odpověděl takto:

„1) Článek 20 odst. 2 písm. f) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2016/801/EU ze dne 11. května 2016 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair

musí být vykládán v tom smyslu, že

- zásady právní jistoty a transparentnosti vyžadují, aby členský stát, který má v úmyslu provést toto ustanovení do vnitrostátního právního řádu, prostřednictvím jasného, přesného a předvídatelného právního rámce výslovně stanovil, že má pravomoc zamítnout žádost o přijetí s odůvodněním, že má důkazy nebo závažné a objektivní důvody k domněnce, že státní příslušník třetí země by v zemi pobýval za jiným účelem, než pro který žádá o přijetí. Není nutné, aby členský stát při provedení tohoto článku do vnitrostátního právního řádu tyto důvody vyjmenoval;
- příslušný orgán členského státu může žádost o přijetí za účelem studia zamítnout pouze tehdy, když má důkazy nebo závažné a objektivní důvody k domněnce, že předmětem ani hlavním cílem pobytu státního příslušníka třetí země na území daného státu není, že se bude věnovat jako hlavní činnosti řádnému studiu vedoucímu k dosažení vysokoškolské kvalifikace uznané tímto státem.

Rozhodnutí o zamítnutí takové žádosti musí vycházet z individuálního přezkumu této žádosti, v rámci něž musí být posouzen úmysl státního příslušníka třetí země studovat na území daného státu, a to na základě souboru objektivních i subjektivních prvků, mezi něž může patřit i soudržnost studijního plánu dotyčného státního příslušníka.

2) Článek 34 odst. 5 směrnice 2016/801 ve spojení s článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie

musí být vykládán v tom smyslu, že

nebrání tomu, aby členský stát přiznal správnímu orgánu nebo soudu, k němuž byl podán opravný prostředek proti rozhodnutí, kterým se zamítá žádost o přijetí za účelem studia, pravomoc toto rozhodnutí zrušit, nikoli však pravomoc toto rozhodnutí změnit, pod podmínkou, že nové rozhodnutí bude přijato před zahájením akademického roku na vysokoškolské instituci, na níž je státní příslušník třetí země řádně zapsán.“